

Κοινωνικός αποκλεισμός ως κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πρόβλημα

Νταΐρη
Αναστασία

Μπόλμπασης
Γιώργος

Παπαδιάς
Γιάννης

Σκλαπάνη
Αγγελική

Έτος 2013-2014 : 2^ο
τετράμηνο

Γενικό Λύκειο Αλιάρτου

Ανεργία

Ο ενεργός πληθυσμός αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα που είναι ικανά και θέλουν να εργαστούν ενώ ο μη ενεργός απαρτίζεται είτε από ηλικιωμένους, ασθενείς, στρατιώτες –άτομα ανίκανα εργασίας- είτε από τεμπέληδες –άτομα που για οποιοδήποτε λόγο δεν αποζητούν την εργασία.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός με τη σειρά του χωρίζεται σε δυο κατηγορίες, σε εκείνους που εργάζονται και ονομάζονται απασχολούμενοι και σε εκείνους που ακούσια είναι άνεργοι.

Υπάρχουν 4 είδη ανεργίας:

- Η εποχιακή ανεργία
- Η ανεργία τριβής
- Η διαρθρωτική ανεργία και
- Η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης.

Συνέπειες ανεργίας

- Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή εργασίας ανέργων η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία.
- Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του.
- Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους.

Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες καθώς δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Ο άνεργος βιώνει μια εξαιρετικά επώδυνη κατάσταση αφού εκτός από την έλλειψη χρημάτων μειώνεται η κοινωνική του θέση, δημιουργούνται προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακές τριβές κ.α. Οι άνεργοι έχουν συγκεχυμένα συναισθήματα. Συνήθως διακατέχονται από το αίσθημα της ανασφάλειας, εφόσον διατηρούνται σε μια κατάσταση «μη συνεχούς εργασίας». Μόνο που αυτό το ασυνεχές στην εργασία, αλλά συνεχές στην ανεργία (ειδικά όταν είναι μακράς διάρκειας) βιώνεται ως δυσβάστακτο κενό. Ταυτόχρονα, μπαίνει μπροστά μια διαδικασία ενοχοποίησης των ανέργων, με αποτέλεσμα ο κάθε άνεργος να θεωρεί ότι «για την ανεργία του ευθύνεται ο ίδιος». Αυτή η ενοχική διαδικασία λειτουργεί υπονομευτικά για τη διεκδίκηση των βασικών εργατικών τους δικαιωμάτων, στερώντας τους τις βασικές προϋποθέσεις συλλογικής οργάνωσης. Έτσι, μετά ένα μεγάλο διάστημα ανεργίας, οι αντιδράσεις των ανέργων είναι η απογοήτευση, το αίσθημα ήττας και η αποστράτευση από συλλογικές προσπάθειες. Όμως, αυτήν την ήττα ο άνεργος τη βιώνει ως προσωπική ήττα-αποτυχία και συνεπάγεται την εξατομίκευση, την απαξίωση και την αίσθηση μοναξιάς και άρα γίνεται αδύναμος να αντιδράσει.

Φτώχεια

Φτώχεια ορίζουμε την έλλειψη επαρκών πόρων για την ικανοποίηση βασικών ανθρώπινων αναγκών. Το όριο της φτώχειας διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η έννοια της φτώχειας μπορεί και χωρίζεται σε απόλυτη και σχετική.

Κάποιοι ισχυρίζονται πως η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν ταυτίζονται, είναι έννοιες συμπληρωματικές οι οποίες απεικονίζουν διαφορετικές καταστάσεις, είναι περισσότερο συμπληρωματικές παρά αποκλειστικές έννοιες, καθώς μαζί περιγράφουν τις αιτίες και τα αποτελέσματα της περιθωριοποίησης. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι δύο τρόποι που βοηθούν στην περιγραφή της κατάστασης των ανθρώπων που δεν μπορούν να έχουν ένα στάνταρ ζωής που είναι αποδεκτό από την κοινωνία στην οποία ζουν. Έτσι, είναι πιθανό να είναι κάποιος φτωχός αλλά κοινωνικά ενσωματωμένος όπως να είναι κάποιος κοινωνικά αποκλεισμένος αλλά χωρίς να είναι φτωχός.

Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να αγνοείται το γεγονός ότι τα φτωχά τιμήματα δεν έχουν τη δυνατότητα σε αξιοπρεπή ζωή με όλες τις συνέπειες που αυτό σημαίνει. Έλλειψη στοιχειώδους διατροφής, ένδυσης ή στέγασης, δεν γίνονται γάμοι, δεν σχηματίζονται οικογένειες, μοναξιά και κατάθλιψη διατρέχει τεράστια μερίδα των πολιτών.

Οικονομικοί μετανάστες

Μετανάστης είναι το άτομο που διαμένει για τουλάχιστον έξι μήνες μακριά από τον συνήθη τόπο κατοικίας του. Στην περίπτωση που βρίσκεται εντός των συνόρων της χώρας του λέγεται εσωτερικός μετανάστης, και στην περίπτωση που βρίσκεται εκτός των συνόρων της χώρας του λέγεται εξωτερικός ή διεθνής μετανάστης. Πρόκειται δηλαδή για άτομα που εγκαταλείπουν τη χώρα τους οικειοθελώς, με σκοπό να εγκατασταθούν σε άλλη χώρα για προσωπικούς, οικογενειακούς ή οικονομικούς λόγους και, ως εκ τούτου, ονομάζονται οικονομικοί μετανάστες. Ο οικονομικός μετανάστης μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αν η οικονομική του δυσπραγία έχει προκληθεί λόγω υποκρυπτόμενων φυλετικών, θρησκευτικών ή πολιτικών διακρίσεων, σε βάρος ορισμένης ομάδας του πληθυσμού στην οποία ανήκει. Επίσης, τα άτομα που οι ίδιες οι χώρες υποδοχής παρουσιάζουν ως πολιτικούς πρόσφυγες για λόγους σκοπιμότητας ενώ συχνά πρόκειται για οικονομική μετανάστευση. Παλιννοστούντες είναι τα άτομα τα οποία έχουν την ιθαγένεια ή την εθνικότητα της χώρας υποδοχής αλλά δεν έχουν τα κοινωνιολογικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των ημεδαπών διότι δεν έχουν ζήσει στη χώρα αυτή.

Ειδικές Κατηγορίες (Ρομά, ηλικιωμένοι, αναλφάβητοι ,άστεγοι κ.α)

Ένα άτομο που βιώνει τον κοινωνικό αποκλεισμό, μπορεί να έχει περιθωριοποιηθεί στον τομέα της εργασίας , στις οικογενειακές του σχέσεις ή ακόμα και στις υπηρεσίες που πιθανόν του παρέχονται . Άτομα που βιώνουν τέτοιου τύπου συνθήκες είναι συνήθως άστεγοι , αναλφάβητοι ,φτωχοί ,μετανάστες, Ρομά αλλά και άτομα ηλικιωμένα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Συνήθως τα άτομα αυτά έχουν ξεπεράσει τα 65 τους χρόνια. Πολλές φορές βέβαια , πρέπει να τονιστεί ότι λόγω των πενιχρών συντάξεων που προσκομίζουν οι ηλικιωμένοι , αποκλείονται από αγαθά και υπηρεσίες . Επίσης πρέπει να τονιστεί πως λόγω ηλικίας και πιθανών προβλημάτων υγείας , πολλοί από αυτούς δε μπορούν καν να εργαστούν .

ROMA

Οι Ρομά αποτελούν μια κοινωνικοπολιτισμική ομάδα στο εσωτερικό της ελληνικής κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από ιδιαιτερότητες . Ο διαφορετικός τρόπος ζωής τους σε σχέση με τον κυρίαρχο πληθυσμό , το ιδιαίτερο αξιακό τους σύστημα , η διαφορετική γλώσσα , η χαμηλή κοινωνικοοικονομική τους θέση στην κοινωνική πυραμίδα αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Οι Ρομά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διακρίσεις και αποκλεισμό, στους τομείς της οικονομικής ,κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής. Καθημερινές διακρίσεις, υψηλή ανεργία , χαμηλού επιπέδου εκπαίδευση και χαμηλό προσδόκιμο ζωής χαρακτηρίζουν τη ζωή πολλών Ρομά σε διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συντριπτική πλειονότητα των παιδιών Ρομά φοιτούν συστηματικά σε ειδικά σχολεία. Πολλοί Ρομά αναγκάζονται να ζουν σε συνθήκες στέγασης που μπορούν να χαρακτηριστούν ως γκέτο ή τρώγλες και χωρίς βασικές υποδομές διαβίωσης.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΥΣ ΡΟΜΑ

Πολλά παιδιά Ρομά και μόνο λόγω της πολιτισμικής τους ιδιαιτερότητας , επιδιώκουν να κρατήσουν μυστική την Ρομά ταυτότητα

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΣΤΕΓΟΥΣ

Η πολιτεία προέβη στην υλοποίηση του Ιδρύματος Αστεγών που ο σκοπός του είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ανθρώπων οι οποίοι για οποιονδήποτε λόγο βρίσκονται χωρίς στέγη η δεν διαθέτουν οι ίδιοι η οικογένειες τους ασφαλή κατοικία επαρκούς επιπέδου. Πέραν των άλλων υπηρεσιών που παρέχει το ίδρυμα συγκεντρώνει και διανέμει τρόφιμα σε όσους προσέρχονται ή φιλοξενούνται στους χώρους του , καθώς και σε οικογένειες . Το Κ.Υ.Α.Δ.Α. Παρέχει καθημερινά 1200 μερίδες φαγητού σε άπορους και άστεγους Έλληνες και αλλοδαπούς . Ακόμα η πληθυσμιακή ομάδα που εξυπηρετείται καλύπτει άτομα ηλικίας 18-65 ετών . Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι δωρεάν και ίδιες σε όλους.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ...

Ακόμη και στην σημερινή εποχή υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που εγκαταλείπουν την χώρα τους για ποικίλους λόγους όπως οι εμφύλιοι πόλεμοι και αναζητούν καταφύγιο σε μια άλλη.

Τα μεταναστευτικά και προσφυγικά ρεύματα που δημιουργούνται αφορούν πλέον όλα τα κράτη και αποκαλύπτουν τις δυσκολίες επιβίωσης για πολλούς λαούς στον κόσμο.

Η μετακίνηση των πληθυσμών συνδέεται με πληθώρα ζητημάτων που σχετίζονται με τα δικαιώματα των μεταναστών ,αλλά και τους τρόπους αλληλεπίδρασης των διαφόρων πολιτισμικών ομάδων με την κυρίαρχη εθνική ομάδα της χώρας υποδοχής. Σε κάθε χώρα εφαρμόστηκαν διαφορετικές πολιτικές ,οι οποίες δεν συνέβαλλαν πάντα στην ομαλή συνύπαρξη μεταναστών ή προσφύγων με τον γηγενή πολιτισμό. Οι τρεις μεταναστευτικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν στις χώρες της Ε.Ε. Μεταπολεμικά είναι οι εξής:

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΚΑΣΤΑΡΜΠΑΙΤΕΡ (Gastarbeiter)

Αντιμετωπίζει τους μετανάστες ως φιλοξενούμενους εργάτες, που ζουν συνήθως στο περιθώριο της κοινωνίας και αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν εργασίες για τις οποίες δεν δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση οι ντόπιοι εργαζόμενοι. Ο όρος προήλθε εξαιτίας ενός κύματος εργαζομένων από τον νότο που κατέληξε στη Δυτική Γερμανία κυρίως τις δεκαετίες του '60 και του '70 προκειμένου να συνεισφέρουν με την εργασία τους στην αναγέννηση της διαλυμένης μεταπολεμικά γερμανικής οικονομίας. Ανάμεσά τους περίπου μισό εκατομμύριο Έλληνες, οι οποίοι στο πλαίσιο διακρατικής συμφωνίας εγκατέλειψαν την Ελλάδα, που έμοιαζε τότε εγκλωβισμένη στις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτικές πληγές της κατοχής και του εμφυλίου πολέμου.

Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1950 και του 1960, η Δυτική Γερμανία υπέγραψε διμερείς συμφωνίες πρόσληψης εργατών με την Ιταλία 1955, την Ελλάδα και την Ισπανία 1960, την Τουρκία το 1961, ακολουθούν το Μαρόκο, η Πορτογαλία Τυνησία και η Γιουγκοσλαβία. Οι συμφωνίες αυτές επέτρεπαν την πρόσληψη Γκασταρμπάιτερ, ώστε να εργαστούν στο βιομηχανικό τομέα στις θέσεις εργασίας που απαιτούν λίγα προσόντα. Υπήρχαν πολλοί λόγοι που ώθησαν την Γερμανία στην υπογραφή αυτών των συνθηκών, με κυρίαρχο το Wirtschaftswunder, κατά το οποίο η Γερμανία “έπασχε” από έλλειψη εργατών. Στην ουσία όμως εκμεταλλεύτηκε την ελπίδα των μεταναστών για ένα καλύτερο αύριο.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΦΟΜΟΙΩΣΗΣ

Ορίζεται ως η διαδικασία μέσω της οποίας τα άτομα διαφορετικής εθνικής προέλευσης συγχωνεύονται σε μια κυρίαρχη εθνικά και πολιτισμικά ομάδα στην οποία εντάσσονται. Οι διάφορες μεταναστευτικές

ομάδες εξαναγκάζονται έτσι να αποποιηθούν τη διαφορετικότητά τους, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν ισοδύναμα στη διαμόρφωση της κοινωνίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αφομοίωσης στην Ελλάδα αποτελεί η μουσουλμανική μειονότητα Ελλάδος στη Θράκη. Η μουσουλμανική μειονότητα σήμερα αποτελείται από τρεις ομάδες: Τούρκους, Πομάκους και Ρομά.

Σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης του 1923, η Ελλάδα και η Τουρκία συμφώνησαν και πραγματοποίησαν μια ανταλλαγή πληθυσμών. Η ελληνική πολιτεία την δεκαετία 1970-1980 για την αποφυγή της εκμετάλλευσης της “Τουρκοποιημένης Πομακικής μειονότητας” από την Τουρκία αρχίζει να διαχωρίζει τους Πομάκους από την υπόλοιπη μειονότητα. Εφάρμοσε δηλαδή μια πολιτική αφομοίωσης της μειονότητας, η οποία παραβίασε τα ανθρώπινα δικαιώματα των Πομάκων όπως η αφαίρεση ιθαγένειας, ξεκινήματος επιχειρηματικής δραστηριότητας κ.α. Η μειονότητα σήμερα απολαμβάνει την πλήρη ισονομία με τους υπόλοιπους Έλληνες.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Ενισχύει τον πολιτισμικό πλουραλισμό. Στηρίζεται στην αρχή της ισότητας ευκαιριών στον οικονομικό, εκπαιδευτικό, πολιτικό και νομικό τομέα. Παράλληλα, η κυρίαρχη ομάδα όχι μόνο αποδέχεται τη διαφορετικότητα των μεταναστών, αλλά και επιδιώκει τη διατήρηση των πολιτισμικών τους στοιχείων που αφορούν τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, τη γλώσσα καταγωγής, τα ήθη και τα έθιμα. Η πολιτική της ένταξης στοχεύει στην δημιουργία μιας πολιτισμικά αρμονικής και ισόνομης κοινωνίας, πράγμα το οποίο φαντάζει ιδιαίτερα δύσκολο στην σημερινή εποχή, παρ' όλο που θεωρητικά υπάρχουν οι προδιαθέσεις καθώς η κοινωνική και όχι μόνο κρίση σημαίνει την υποχώρηση του πολιτισμού και των ιδανικών που πρεσβεύει, όπως η αξιοκρατία, και την όξυνση φαινομένων βίας, ρατσισμού κλπ.. Η πολιτική της ένταξης ακούγεται ιδανική αλλά βάσει των σημερινών κριτηρίων καθίσταται ανέφικτη.

ΤΕΛΟΣ